

ORIMATTILAN TAIDEMUSEON KEHITTÄMISOHJELMA 2022-2030

Toiminta-ajatuksemme - MISSIO

Esittelemme ja ylläpidämme kansallisesti arvokasta taidekokoelmaa sekä järjestämme laadukkaita ja kiinnostavia näyttelyitä ja tapahtumia.

Orimattilan taidemuseo vuonna 2032 - VISIO

Olemme ammattimaisesti toimiva valtionosuusmuseo, jonka kokoelmat ja näyttelyt ovat laajasti tunnettuja ja arvostettuja.

Arvot: mihin uskomme; toimintaperiaatteet

Olemme asiakaslähtöinen, yhteisöllinen, avoin ja saavutettava taidemuseo. Toimimme tasa-arvoisesti, rohkeasti, laadukkaasti ja kestävän kehityksen arvojen mukaisesti.

Menestystekijät

Laadukas

Tunnettu

Saavutettava

Aktiivinen toimija

Kulttuuriperinnön säilyttäjä

Sisällys

Museon nykytilanne	2
Miten tähän on tultu	2
Toiminnan kuvaus.....	2
Nykytilan analyysi SWOT	3
Kohti valtiosuutta	4
Museon toimitilat ja niiden esteettömyys ja saavutettavuus	4
Museon talous, avustukset ja näyttelypalkkiot.....	5
Museon kokoelmatyö.....	6
Näyttelytoiminta.....	6
Museon yleisötyö	7
Museon lisäpalvelut.....	8
Museokauppa	8
Kahvio	8
Museon sidosryhmätyö	8
Museon markkinointi ja tiedottaminen	9
Kulttuurihyvinvointityö.....	9
Toimintaa ohjaavat asiakirjat ja mittarit	10

Museon nykytilanne

Orimattilan taidemuseo on eteenpäin katsova, asiakaspalveluhenkinen ja aktiivisesti toimiva taidemuseo suomalaisella museokentällä. Museo on kooltaan pieni sekä henkilöstö- että kokoelmamäärältään, mutta toiminnassaan ketterä ja tehokas. Museon kokoelmien ja toiminnan perustana on museoon deponoitu Taidesäätiö Ilmari ja Toini Wall-Hakalan kokoelma, joka on kansallisesti merkittävä noin 300 teoksen kokoelma pääosin suomalaista kuvataidetta 1800-luvun alusta 1900-luvun puoleen väliin. Lisäksi museossa on pysyvinä kokoelmina kuvanveistäjä Pentti Papinahon kokoelma, Orimattilan kaupungin kokoelmaa sekä Orimattilan Erkot -näyttelyyn kuuluva kokoelma. Taidemuseo järjestää vuosittain 4–5 vaihtuvaa näyttelyä.

Miten tähän on tultu

Orimattilan taidemuseo aloitti toimintansa 5.5.1978 nimellä Orimattilan Taidekokoelmat. Alkuvaiheessa kokoelmilla ei ollut omaa museorakennusta, vaan teokset olivat esillä kunnantalon yläkerrassa. Nykyiset museotilat kulttuuritalon toisesta kerroksesta saatiin taidekokoelmien käyttöön vuonna 1993 ja samalla otettiin käyttöön nimi Orimattilan taidemuseo.

Koko taidemuseotoiminnan perustana voidaan pitää Taidesäätiö Ilmari ja Toini Wall-Hakalan kokoelmien talletusta Orimattilaan. Toimitusjohtaja Viljo Ilmari Wall-Hakala halusi testamentissaan taidekokoelmansa olevan ensisijaisesti esillä Orimattilassa, koska hänen isänsä oli kotoisin Hakalan talosta Orimattilan Mallusjoelta.

Museon toimintaa ohjaa ajatus, joka on kirjattu taidesäätiö Ilmari ja Toini Wall-Hakalan kokoelmien kerääjän, Ilmari Wall-Hakalan testamenttiin, jossa hän määräsi taidekokoelmien säätiöimisestä. Taidesäätiön kokoelman tavoitteena on: ”Edistää suomalaisen ja ulkomaisen taiteen tuntemusta ja harrastamista sekä avartaa yleisön käsityksiä ja pitää vireillä yleisön mielenkiintoa taidekulttuuriin yleensä.”

Toiminnan kuvaus

Orimattilan taidemuseo on arvokasta taidekokoelmaa ylläpitävä museo, joka järjestää aktiivisesti näyttelytoimintaa sekä erilaisia taide- ja kulttuuritapahtumia. Taidemuseo on yleisölle avoinna vuoden ympäri 5–6 päivänä viikossa, lukuun ottamatta juhlapyyhiin liittyviä taukoja sekä näyttelyiden vaihtoja. Orimattilan taidemuseon tehtävänä on kuvataiteen tuntemuksen edistäminen, kokoelmien säilyttäminen ja paikallishistorian sekä -taiteen tallettaminen sekä esittely. Orimattilan taidemuseon on toiminnassaan huomioitava yleisön oikeus ja tarve päästä näkemään teoskokoelmia.

Orimattilan taidemuseossa työskentelee kaksi vakituista työntekijää, kulttuuripäällikkö sekä museoassistentti sekä yksi määräaikainen työntekijä asiakaspalvelussa. Toisella vakituisella työntekijällä on museoalan koulutus ja molemmilla vakituisilla työntekijöillä yli kymmenen vuoden työkokemus museotyöstä. Museon henkilökunta on ammattitaitoista sekä asiakaspalvelu- ja kehittämishenkistä. Museon tavoitteena on saada rekrytoitua yksi museoammattillinen henkilö lisää viimeistään vuodesta 2024 lähtien silmällä pitäen hakeutumista museoiden valtiosuuden piiriin.

Nykytilan analyysi SWOT

Museon sisäinen tila, NYKYTILA	VAHVUUDET käytä hyväksi	HEIKKOUEDET paranna, poista
Asiakkaat, markkinointi Tuotteet, palvelut, tuotekehitys Tuotanto, palvelutuotanto Henkilöstö, organisaatio Talous, talouden ohjaus	Upeat, laadukkaat, arvokkaat kokoelmat Tyytyväiset ja positiivisesti yllättyneet asiakkaat Osaava ja ystävällinen henkilökunta Hyvä työilmapiiri Pienen organisaation ketteryys ja halu kehittyä Sijainti lähellä pk-seutua	Tilat puutteelliset ja epäkäytännölliset (saavutettavuus, vaihtuvat näyttelyt, kokoelmatilat, yleisötilat mm. wc ja kahvio puuttuu) Tila on matala: rajoittaa vaihtuvien näyttelyiden teosvalintaa Museokauppaa kehitettävä Erityisryhmien huomiointi Museota ei tunneta, markkinointibudjetin pienuus
Museon toimintaympäristön muutokset, TULEVAISUUS	MAHDOLLISUUDET käytä hyväksi	UHAT torju, lievennä
Yleiset toimintaympäristön muutokset, lait, talous, teknologia, työvoima, jne. Asiakkaat, markkina-alueet, kysyntä, ostokäyttäytyminen, hinnoittelu Kilpailijat, markkina-asema, korvaavat palvelut/tuotteet Toimittajat, alihankinta, sidosryhmäyhteistyö	Museoiden yleinen kiinnostavuus Museokortti Senioriryhmät/senioriasiakkaat Lahden uuden Malva-museon vetovoiman vaikutus lähikuntiin Teknologia, digitaaliset palvelut Rakennuksen peruskorjaus: tilojen käytettävyyden paraneminen, mahdollinen lisätila	Resurssien puute: talous ja henkilöstö. Henkilöstöresurssin puute estää museoiden valtiosuuden hakemisen. Poliittinen päätöksenteko (uhka ja mahdollisuus) Toimitilat huonokuntoiset ja alimitoitettut → uhka kokoelmien säilytykselle, hyvälle asiakaspalvelulle ja toiminnan kehittämiseksi. Rakennuksen peruskorjauksen aiheuttamat muutokset/katkokset toimintaan. Maailmanlaajuiset uhat, kuten ilmastonmuutos tai sotatila

Kohti valtionosuutta

Orimattilan taidemuseon tavoitteena on hakea museoiden valtionosuuden piiriin vuoden 2027 hakukierroksella. Museolaki (314/2019) määrittelee 5§ edellytykset ammatillisen museon hyväksymiselle valtionosuuteen oikeutetuksi:

- 1) museon ylläpitäjänä on kunta tai kuntayhtymä taikka sellainen yksityinen yhteisö tai säätiö, jonka sääntömääräisiin tehtäviin kuuluu museotoiminnan harjoittaminen tai museon ylläpitäminen;
- 2) museon toiminnalle on taloudelliset edellytykset;
- 3) museota ei ylläpidetä taloudellisen voiton tavoittelemiseksi;
- 4) museolla on toimintaa ohjaavat säännöt, joissa sen vastuualue on määritelty;
- 5) museolla on kokoelma ja kokoelmapoliittinen ohjelma;
- 6) kokoelman säilyminen museokokoelmana on turvattu myös museon lopettaessa toimintansa;
- 7) museo on avoinna yleisölle säännöllisesti, sen toiminta on ympärivuotista ja sen kokoelmat ovat museon käyttäjien tavoitettavissa;
- 8) museon tilat ovat tarkoituksenmukaiset;
- 9) museolla on toiminnasta vastaava päätoiminen johtaja, jolla on virkaan tai tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, johtamistaito ja tehtävän edellyttämä riittävä perehtyneisyys museon toimialaan ja tehtäviin;
- 10) museolla on vähintään kaksi päätoimisessa palvelussuhteessa työskentelevää museoalan asiantuntijaa, joista toinen voi olla samalla museon johtaja ja joilla on soveltuva korkeakoulututkinto sekä suoritettut museologian perusopinnot;
- 11) museolla on riittävä määrä muuta henkilöstöä;
- 12) museolla on monivuotinen tavoitteita, toimintaa ja taloutta koskeva suunnitelma.

Orimattilan taidemuseon kohdalla olennaisin edellytys on kohtien 9 ja 10 täyttyminen. Tämä edellyttää, että museolle rekrytoidaan toinen museoalan asiantuntija, jolla on soveltuva korkeakoulututkinto ja suoritettut museologian perusopinnot. Henkilö olisi rekrytoitava siten, että hän on museon palkkalistoilla vuoden 2024 alusta lähtien, sillä museoiden toimintaa tarkastellaan kolme vuotta taaksepäin arvioitaessa edellytyksiä hyväksymiselle valtionosuuteen oikeutetuksi.

Mikäli Orimattilan taidemuseo hyväksyttäisiin valtionosuusmuseoksi kahden museoammatillisen työntekijän henkivuosodella, olisi museon saama valtionosuus noin 50 000, 00 € vuodessa, mikä kattaisi reilusti toisen työntekijän palkkakulut.

Museon toimitilat ja niiden esteettömyys ja saavutettavuus

Museo toimii Orimattilan kulttuuritalon 2. kerroksessa osoitteessa Lahdentie 65. Samassa rakennuksessa on museon näyttely- ja kokoelmatilat. Kulttuuritalon 1. kerroksessa toimii Orimattilan kaupunginkirjasto. Kulttuuritalossa on lisäksi Päijät-Hämeen seudullisen kansalaisopiston Wellamo-opiston kuvataiteen ja käsitöiden opetustilat. Taidemuseolla on käytettävissään näyttelytilaa 573,5 m² ja lisäksi kesäisin käytetään näyttelytilana Wellamo-opiston kuvataideluokkaa, jossa näyttelytilaa on noin 200 m². Kokoelmien säilytystilaa on noin 45 m².

Kulttuuritalona toimiva punatiilirakennus on entinen Virke Oy:n tekstiilitehdas. Rakennus on rakennettu kahdessa osassa vuosina 1959–1964. Rakennuksen vanhin, 1949 rakennettu osa on purettu. Orimattilan kulttuuritalo on ohittanut peruskorjauksiensa; taloa on viimeksi remontoitu laajemmin vuonna 1992. Toimitilat ovat heikossa kunnossa ja rakennuksen korjauksia varten ollaan tekemässä hankesuunnitelma 1. kerroksen osalta vuoden 2022 aikana. On siis odotettavissa, että talo päätyy peruskorjauksen alle lähivuosina, mikä aiheuttaa muutoksia myös taidemuseon toimintaan niin näyttelyiden kuin kokoelmien kannalta.

Toimitilojen osalta taidemuseo ei pysty nykyisissä tiloissaan järjestämään kaikkea sitä toimintaa, joka museon kannalta olisi merkittävää. Rakennuksen peruskorjauksen yhteydessä on huomioitava, että taidemuseo tarvitsee suuremman ja nykyistä korkeamman vaihtuvien näyttelyiden tilan, tapahtumatilan, työpajatilan, konservointitilan, lisää kokoelmien säilytystilaa, suuremman tilan museokaupalle ja kahviolle, lasten museotilan, kokoustilan, suuremman tavarahissin taideteosten kuljetukseen, asiakashissin pääsisäänkäynnin yhteyteen, asiakas WC:n ja inva WC:n. Tarpeet on täytettävä, jotta museo voi harjoittaa toimintaa kokonaisvaltaisesti, nykyaikaiset toiminnan kriteerit täyttänen ja erilaisten asiakkaiden tarpeet ja esteettömyyden huomioon ottaen. Tällä hetkellä taidemuseossa ei ole lainkaan asiakkaille tarkoitettua WC-tilaa, vaan asiakkaat joutuvat käyttämään henkilökunnan WC:tä, jonne ei mahdu pyörätuolilla. Kirjaston ollessa auki voivat asiakkaat käyttää kirjaston vessoja, mutta hissiä tarvitsevat joutuvat kiertämään vessoihin ulkokautta B-rapun kautta. Nykyisellään museorakennus palvelee huonosti asiakkaiden välttämättömiä tarpeita eikä ota huomioon esteettömyyttä.

Orimattilan taidemuseon fyysinen saavutettavuus on helppoa niille asiakkaille, jotka saapuvat omalla autolla tai lähialueelta kävellen tai pyöräillen. Taidemuseolle on helppo löytää ja piha-alueella on runsaasti parkkitilaa. Molemmista tulosuunnista on Lahdentiellä opasteet taidemuseolle. Joukkoliikennettä käyttäville museon saavutettavuus on melko heikko, koska ainoa säännöllinen julkinen bussivuoro kulkee Lahti-Orimattila-Lahti väliä kaksi kertaa tunnissa. Tämä on Helsingin suunnasta saapuville pitkätkö kierto Lahden kautta. Orimattilan omalta juna-asemalta Hennasta kulkee liityntäkuljetus muutamia vuoroja päivässä, mutta se ei palvele museon asiakkaita aikataulujensa vuoksi. Orimattilan ja Helsingin eikä Orimattilan ja Mäntäsälän välillä ole lainkaan linja-autoliikennettä. Julkisen liikenteen lisääminen ja parantaminen lisäisi museon saavutettavuutta.

Museon talous, avustukset ja näyttelypalkkiot

Orimattilan taidemuseon toiminnan rahoittaa Orimattilan kaupunki. Taidemuseolle laaditaan vuosittain kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio, joka sisältyy kirjasto- ja kulttuuritoimen talousarvioon. Taidemuseo voi hakea ulkopuolisia avustuksia toiminnan rahoittamiseen esimerkiksi Museovirastolta, Opetus- ja kulttuuriministeriöltä, Taiteen edistämiskeskukselta, Suomen Kulttuurirahastolta sekä taide- ja kulttuuritoimintaa tukevilta säätiöiltä.

Taidemuseon talousarviossa merkittävimmät kehittämistarpeet ovat kokoelman hankintamäärärahat, konservointimäärärahat, markkinointimäärärahat ja henkilöstömäärärahat. Hankinta- ja konservointimäärärahoja ei ole tällä hetkellä lainkaan, minkä seurauksena kokoelmaa ei voi kartuttaa suunnitelmallisesti eikä museo voi tältä osin toimia ammattimaisesti. Konservointityötä on toteutettu ainoastaan ulkopuolisten avustusten turvin, minkä takia teosten konservointia ei ole pystytty toteuttamaan suunnitelmallisesti ja konservointitahti on hidas. Markkinointimäärärahan pienuus vaikuttaa suoraan museon näkyvyyteen ja potentiaalisten asiakkaiden tavoittamiseen. Henkilöstömäärärahaan tulisi tehdä yhden henkilötyövuoden lisäys vuoden 2024 alusta, jotta taidemuseolle voidaan rekrytoida museoamanuenssi ja sen seurauksena hakea museoiden valtiosuuden piiriin vuoden 2027 hakukierroksella.

Taidemuseon talousarvioesitykseen sisältyy myös taiteilijoiden näyttelypalkkiot, joita myöntämällä taidemuseo haluaa toimia taiteen ja taiteilijoiden toimeentulon puolestapuhujana alueellaan ja siten turvata pitkäjärjestyksellä taiteellista työtä ja kuvataiteen kehitystä. Näyttelypalkkioiden maksaminen on tärkeää erityisesti silloin, kun kyseessä on museo, jota ylläpidetään julkisin varoin. Näyttelypalkkio on taiteilijalle maksettava korvaus hänen taidenäyttelyä varten tekemästään työstä. Sillä korvataan näyttelyssä esillä olevien teosten valmistaminen, näyttelyyn osallistuminen ja muu sen yhteydessä tehtävä työ. Näyttelypalkkioiden maksuun haetaan vuosittain avustusta Museovirastolta.

Museon kokoelmatyö

Orimattilan taidemuseon ensimmäinen kokoelmapoliittinen ohjelma on laadittu vuonna 2012, ja se päivitetään vuonna 2022. Kokoelmaohjelma määrittelee mm. kokoelman kartuttamisen periaatteet ja poistokäytännöt. Orimattilan taidemuseon deponoidun Taidesäätiö Ilmari ja Toini Wall-Hakalan kokoelmien ja Orimattilan kaupungin välisessä sopimuksessa sovitaan säätiön kokoelmien hoidosta, joka on Orimattilan kaupungin vastuulla. Wall-Hakalan taidesäätiön kokoelmien kartuttamisesta päättää taidesäätiön hallitus. Säätiön sääntöjen mukaan säätiö voi kartuttaa kokoelmaa teoslahjoituksia vastaanottamalla. Säätiön kokoelmaan onkin lahjoitettu Holger von Glahnin kokoelma vuonna 1979. Orimattilan kaupungin oma kokoelma karttuu pääosin lahjoituksin, kuten myös Pentti Papinahon kokoelma. Orimattilan kaupungin kokoelma karttuu keskimäärin 5 lahjoitetulla teoksella vuodessa. Mikäli Orimattilan kaupunki hankkii uusia teoksia, painotetaan hankinnoissa taiteilijan paikallisuutta tai muuta tiivistä yhteyttä paikkakuntaan kokoelmapoliittisen ohjelman mukaisesti. Useimmiten hankinnat ovat taidelahjoja esimerkiksi kouluille. Tulevaisuuden tavoitteena on saada taidemuseolle vuosittainen taidehankintamääräraha sisällytettynä taidemuseon talousarvioon. Jotta kokoelmia voisi kartuttaa hankinnoilla 1–3 teoksella vuosittain, tulisi hankintamäärärahan oltava vähintään 5 000,00 € vuodessa.

Orimattilan taidemuseon talousarvioon ei ole sisällytetty erikseen varoja kokoelmien konservointiin. Taidemuseon vastuulla on kuitenkin teosten kunnon seuranta ja ylläpito, joten konservointia on rahoitettu pääasiassa ulkopuolisen rahoituksen turvin, käytännössä Museovirastolta saaduilla avustuksilla. Orimattilan taidemuseon ystävät ry on käynnistämässä vuonna 2022 kokoelmakummi-toimintaa, jossa on tarkoituksena kerätä varoja taidemuseon kokoelmien konservointia varten yrityksiltä, yhdistyksiltä ja yksityisiltä henkilöiltä. Avustuksista ja hankkeista huolimatta taidemuseon tavoitteena on saada tulevana vuosina myös talousarvioon sisällytetty määräraha teosten konservointiin. Teosten konservointi on hyvin olennaista teosten säilyvyyden kannalta ja se tukee myös kestäväen kehityksen arvojen toteutumista.

Näyttelytoiminta

Orimattilan taidemuseon pysyvät kokoelmat, eli Taidesäätiö Ilmari ja Toini Wall-Hakalan kokoelmat, Pentti Papinahon kokoelmat, Orimattilan Erkot -näyttely ja osa Orimattilan kaupungin kokoelmaa ovat pysyvästi esillä. Orimattilan taidemuseon ns. erikoisuutena voi pitää sitä, että kokoelmista vain murto-osa on säilytystiloissa; lähes koko kokoelma on jatkuvasti yleisön nähtävissä. Erityisesti Taidesäätiö Ilmari ja Toini Wall-Hakalan kokoelman teokset pyritään säätiön toiveesta pitämään mahdollisimman laajasti esillä. Tällä hetkellä museon näyttelytila on liian pieni koko kokoelman esillä pitämiseen.

Orimattilan taidemuseo järjestää lisäksi aktiivisesti vaihtuvia näyttelyitä, joita pidetään 4–5 kappaletta vuoden aikana. Nykyiseksi vuosittaiseksi näyttelyrytmiksi on vakiintunut talvinäyttely tammikuun puolivälistä maaliskuun loppupuolelle, keväänäyttely maaliskuun lopusta toukokuun loppuun, kesänäyttely kesä-elokuussa ja syysnäyttely syys-marraskuussa. Vaihtuvat näyttelyt pidetään museon keskitilassa

olevassa vaihtuvien näyttelyiden tilassa, lukuun ottamatta kesänäyttelyä, joka pidetään useimmiten erillisessä kesänäyttelytilassa, joka toimii syys- ja kevätkauden Wellamo-opiston kuvataideluokkana. Museon keskitilan vaihtuvien näyttelyiden tila on muokattavissa erikokoisille näyttelyille sopiviksi kiskoilla liikkuvien seinämien ansiosta. Tilan haittapuolena on sen pienenus ja mataluus.

Vaihtuvat näyttelyt ovat pääasiassa nykyaikaisen taiteen näyttelyitä, mutta ajoittain museossa nähdään myös muita teemanäyttelyitä tai lastenäyttelyitä. Tulevaisuudessa Orimattilan taidemuseo pyrkii järjestämään osan vuoden näyttelyistä yhteistyössä galleristien kanssa, jotta museon pienillä resursseilla saataisiin järjestettyä laadukkaita ja kuratoituja nykyaikaisen taiteen näyttelyitä.

Museon vaihtuvien näyttelyiden tila on museon keskitilassa, joka toimii myös museon ainoana tapahtumatilana. Tämä järjestely aiheuttaa sen, ettei vaihtuvia näyttelyitä ja tapahtumia voi järjestää samaan aikaan. Museon tulevassa peruskorjauksessa tämä epäkohta on otettava huomioon ja keksittävä pysyvä ratkaisu vaihtuvien näyttelyiden tilaa varten. Museon tavoitteena on saada lisäksi erillinen galleriamainen näyttelytila myös harrastajataiteilijoiden käyttöön lyhyempiä näyttelyitä varten esimerkiksi kirjaston tai mahdollisesti rakennukseen remontin jälkeen tulevan uuden kahvion yhteyteen. Kaikessa näyttelytoiminnassa tulee ottaa huomioon kestävä kehitys mukaiset toimintatavat ja periaatteet mm. teosten kuljetuksessa ja pakkaamisessa.

Orimattilan taidemuseolla on käytössä Seinätön museo -palvelu, jossa museon kokoelmiin pääsee tutustumaan mobiilioppaan kautta verkossa. Tulevaisuudessa digitaalisia näyttelysisältöjä tulisi luoda enemmän, koska se lisää museon saavutettavuutta, avoimuutta, kiinnostavuutta ja näkyvyyttä. Esimerkiksi Finnan ja Digimuseon 360° tai 3D -virtuaalinäyttelyiden käyttöönottoa tulisi harkita.

Museon yleisötyö

Yleisötyön tehtävä on edistää ja tukea kuvataiteeseen ja museon muuhun sisältöön liittyviä oppimisen, tekemisen ja kokemisen muotoja. Yleisötyön tarkoituksena on avata näyttelyiden ja kokoelmien sisältöjä yleisölle erilaisin pedagogisin keinoin. Yleisötyössä huomioidaan erilaiset kohderyhmät ja pyritään toteuttamaan sisältö kullekin kohderyhmälle parhaiten sopivalla tavalla.

Orimattilan taidemuseon yleisötyön tuotteita ja palveluja ovat opastukset ja työpajat, luennot ja muut yleisötapahtumat, julkaisut sekä opetus- ja tehtävämateriaalit. Yleisötyötä pyritään kehittämään olemassa olevien resurssien puitteissa siten, että erilaiset kohderyhmät pystyttäisiin paremmin huomioimaan ja yleisötyön palvelutarjontaa pystyttäisiin laajentamaan. Esimerkiksi säännöllistä työpajatoimintaa, kouluille suunnattua opetusmateriaalia ja kuvatulkkauksia pyritään kehittämään. Museolla on myös käynnistetty ikäihmisille suunnattua toimintaa yhteistyössä seudullisen kansalaisopiston kanssa. Yleisötyötä pyritään tekemään erilaisten yhteistyötahojen kanssa.

Museon yleisötyössä halutaan huomioida erityisesti sen saavutettavuus. Saavutettavuudella tarkoitetaan ihmisten erilaisten tarpeiden huomioimista ja se muodostuu muun muassa esteettömyydestä, ymmärtämisen tukemisesta ja osallistumista estävien fyysisten, sosiaalisten ja taloudellisten tekijöiden poistamisesta. Museon on määrätietoisesti kehitettävä rakenteita, käytänteitä ja tietämystä, joilla puretaan eriarvoisuutta eri käyttäjien osallistumismahdollisuuksien välillä. Orimattilan taidemuseolla on vielä paljon työnsarkaa saavutettavuuden edistämisessä, mutta museo pyrkii määrätietoisesti poistamaan esteitä kaikille avoimen museo tieltä.

Museon lisäpalvelut

Lisäpalvelut täydentävät museon ydinpalvelua ja herättävät asiakkaiden kiinnostuksen. Lisäpalveluiden tuoma tuki on ydinpalvelun menestymisen kannalta usein keskeisessä asemassa ja ne saattavat vaikuttaa merkittävästi asiakkaan saamaan palvelukokemukseen. Orimattilan taidemuseon lisäpalveluita ovat museokauppa ja kahvio.

Museokauppa

Orimattilan taidemuseossa toimii pieni museokauppa, jossa on myynnissä mm. kirjoja, kortteja, taide- ja askartelutarvikkeita sekä lahjatavaroita. Vaihtuvien näyttelyiden yhteydessä kaupassa on toisinaan myynnissä taiteilijoiden teoksia, kirjoja ja kortteja. Museokaupan valikoima on kuitenkin toistaiseksi melko suppea, koska taidemuseolla ei ole ollut aikaisemmin mahdollisuutta korttimaksuun, mikä on hankaloittanut myyntiä. Korttimaksupäätö ja kassajärjestelmä saatiin käyttöön tammikuussa 2022. Tavoitteena on laajentaa museokaupan valikoimaa ja myös sen fyysistä kokoa. Tuotevalikoimaan on tarkoitus hankkia Orimattilan taidemuseolle personoituja tuotteita, kuten erilaisia lahjatavaroita, joissa on käytetty kuvituksena museon kokoelmiin kuuluvia teoksia. Paikalliset Wennströmin tehtaan taide- ja askartelutarvikkeet halutaan pitää jatkossakin valikoimassa. Tuotevalikoiman halutaan liittyvän jollakin tapaa museon toimintaan ja mahdollisuuksien mukaan olevan lähellä, eettisesti ja ekologisesti valmistettua. Myyntiin tulevien artikkeleiden tulisi olla materiaaleiltaan kierrätettävissä olevia sekä laadukkaita. Museokaupan toiminnassa tulee huomioida entistä paremmin kestävän kehityksen periaatteet.

Kahvio

Tällä hetkellä taidemuseolla ei ole varsinaista kahviota, mutta vuoden 2021 lopusta lähtien Orimattilan Taidemuseon ystävät ry on pitänyt museolla itsepalveluperiaatteella toimivaa viikonloppukahviota, jonka tuottoja tullaan käyttämään kokoelmakummitoiminnan puitteissa teosten konservointiin. Kahvio on museon kysytyin lisäpalvelu, joten museon yhteydessä tai läheisyydessä toimiva kahvio on yksi oleellisimmista kehittämiskohteista yleisön näkökulmasta. Orimattilan taidemuseolla ei ole yksin resursseja pyörittää varsinaista kahvilatoimintaa, joten kahvilatoiminnan tulee olla joko useamman toimijan yhteinen tai yrittäjävetoinen. Orimattilan kulttuuritalon peruskorjausta varten tehdyssä tarvesuunnitelmassa on mukana myös ajatus nuorisokahvilan perustamisesta kulttuuritalolle, jolloin sama kahvila voisi palvella useita erilaisia käyttäjäryhmiä vuorokauden eri aikoina.

Museon sidosryhmätyö

Orimattilan taidemuseon tärkein yhteistyötaho on Taidesäätiö Ilmari ja Toini Wall-Hakalan kokoelmien hallitus, jonka kanssa keskustellaan ja päätetään kokoelman ylläpitoon liittyvistä seikoista. Taidesäätiön hallitus kokoontuu 1–2 kertaa vuodessa, ja kokousten ulkopuolella asioita hoidetaan yhteistyössä hallituksen puheenjohtajan kanssa. Hallituksen jäsenet ovat olleet myös kiinnostuneita kehittämään taidemuseon markkinointityötä yhteistyössä museon henkilökunnan kanssa.

Muuten taidemuseo tekee yhteistyötä kaupungin sisäisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Kaupungin sisäisessä yhteistyössä pääyhteistyötahot ovat Orimattilan kaupungin hallinnon alle kuuluvat muut toimialat ja kolmannen sektorin toimijat. Yhdistyspuolella taidemuseo tekee eniten yhteistyötä Orimattilan taidemuseon ystävät ry:n kanssa, joka on tärkeä tuki taidemuseon toiminnalle. Koronapandemian alkuun

asti yhdistyksen jäsenistä koostuva valvontarinki huolehti taidemuseon viikonloppujen avoinnapidosta. Viikonloppuvalvonnan loputtua yhdistys on joutunut miettimään uusia toiminnan muotoja ja vuoden 2022 aikana on tarkoitus aloittaa yhdistyksen organisoimana kokoelmakummitoiminta, joka tukee konkreettisesti museon kokoelmien konservointia, sekä erilaiset pop-up-taidetapahtumat.

Alueellisessa yhteistyössä tärkein sidosryhmä on alueellinen vastuumuseo, eli Lahden museot. Yhteistyötä on tehty pitkään niin kokoelmanhallinnan parissa kuin näyttelyiden kanssa. Päijät-Hämeessä toimivien taidemuseoiden yhteistyötä pyritään edelleen tiivistämään tulevaisuudessa aluetaidemuseotutkijan johdolla ja mahdollisesti tuottamaan myös yhteisiä teemanäyttelyitä.

Valtakunnallisesti tärkeimpiä yhteistyötahoja ovat Suomen museoliitto, Museovirasto ja FMA Creations Oy, joka on Museokortti-toimintaa hoitava yhtiö, jonka omistaa Suomen museoliitto. Valtakunnallista yhteistyötä tehdään muiden taidemuseoiden ja gallerioiden kanssa lähinnä teoslainoihin liittyen.

Museon markkinointi ja tiedottaminen

Orimattilan taidemuseota markkinoidaan talousarvioon vuosittain osoitetun määrärahan puitteissa. Orimattilan taidemuseolle on laadittu markkinointisuunnitelma vuonna 2010 ja se on tarkoitus päivittää nykypäivän tarpeita ja mahdollisuuksia vastaavaksi. Museon markkinointiin tarvitaan suunnitelmallisuutta ja vähäisten varojen oikeaa kohdentamista. Erityisesti some-markkinointiin tulee panostaa nykyistä enemmän. Tavoitteena on tiivistää kaupungin sisäistä markkinointiyhteistyötä elinkeinotoimen ja muun kaupungin markkinoinnin kanssa ja tehdä seudullista markkinointiyhteistyötä Päijät-Hämeen muiden museoiden kanssa. Taidemuseon painettu yleisesite on tarkoitus uudistaa vuoden 2022 aikana.

Vaihtuvista näyttelyistä laaditaan näyttelykohtaiset tiedotteet mediallyle. Tavoitteena on jatkossa julkaista myös kausitiedotteet kaksi kertaa vuodessa sekä erikseen kouluille ja päiväkodeille suunnatut tiedotteet 1–2 kertaa vuodessa. Tiedottamisessa tulisi tiivistää yhteistyötä kaupungin viestinnän kanssa.

Kulttuurihyvinvointityö

Orimattilan kirjasto-, kulttuuri- ja museopalvelut ovat aloittaneet kulttuuri- ja kulttuurihyvinvointisuunnitelman työstämisen vuoden 2021 lopussa. Tavoitteena on saada suunnitelma valmiiksi kesäkuussa 2022. Kulttuurihyvinvointisuunnitelman tavoitteena on vahvistaa kulttuurin ja taiteen asemaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä.

Kulttuurihyvinvointi on mm. ihmisenä kohtaamista, omien vahvuuksien löytämistä, nähdyksi ja kuulluksi tulemista, uuden oppimista ja mielekästä arkea. Jokaisella tulee olla oikeus taiteeseen ja kulttuuriin osana hyvää elämää. Kulttuuri ja taide tuovat elämään merkityksiä ja mahdollisuuksia. Museot ja kulttuuri ovat tärkeitä henkiselle kriisinkestävyydelle ja niiden olemassaolo ja kehittäminen on turvattava myös epävarmoina aikoina. Orimattilan taidemuseolla on merkittävä asema ja tehtävä paikallisessa kulttuurihyvinvointityössä ja sen mahdollisuuksia sekä hyvinvointivaikutusten mitattavuutta museon näkökulmasta on kehitettävä edelleen.

Toimintaa ohjaavat asiakirjat ja mittarit

Orimattilan taidemuseon johtosääntö 2022 (luonnos)

Orimattilan taidemuseon kokoelmapolitiikka 2022 (päivittämättä)

Orimattilan taidemuseon näyttelysuunnitelma 2022–2023

Taidesäätö Ilmari ja Toini Wall-Hakalan kokoelmien ja Orimattilan kaupungin välinen sopimus 2021

Orimattilan kaupungin kulttuuri- ja kulttuurihyvinvointisuunnitelma 2022 (valmistumassa)

Orimattilan kaupunkistrategia 2025